

добитъка и пр.), Княжеството се подраздѣля на сѣщитѣ пояси, на каквито по обезпечността отъ хлѣбнитѣ храни.

Разгледани окръжитѣ по производството на глава отъ пшеницата, ржжъта, ячмика, овѣса и лимеца, въ свръска съ разжѣра на посѣва и производството на засѣтъ квадратенъ хектаръ, които данни не показватъ нищо друго, освѣтъ стъпенята на урожая, или рѣда на окръжитѣ въ почвено отношение се оказва, че най-голѣмо е било количеството на добититѣ храни отъ засѣтъ килограмъ сѣме, а слѣдователно и най-голѣмо производство на засѣтъ квадратенъ хектаръ, въ Разградский окръгъ, а най-малко — въ Трънскый. Съ по-голѣмо производство на засѣтъ квадратенъ хектаръ отъ 2000 килограмми сѣ окръжитѣ Разградский, Шюменский, Силистренский и Русенский; мѣжду 1500 и 2000 килограмми — окръжитѣ Пловдивский, Ст.-Загорский, Свищовский, Варненский, Плѣвенский, Хасковский, Търновский и Бургаский; отъ 1000—1500 килограмми — Вратчанский, Т.-Пазарджикский, Сливенский, Видинский Севлиево, Ловченский, Ломский, Кюстендилский и Софийский окръзи и съ по-малко отъ 1000 килограмми, — Трънскый окръгъ. Окръжитѣ отъ първата категория, съставляющи географически едно цѣло, обхващатъ Делнорманската възвишеностъ; отъ втората — сѣверната срѣдна часть на Княжеството (мѣжду рѣкитѣ Янтра и Искръ), най-источната ивица на България (брѣговетѣ на Черно-море) и долината на р. Марица, а окръжитѣ отъ другитѣ двѣ категории — останалата часть на Княжеството. Отъ всичко изложено до тукъ се вижда, че окръжитѣ, относително производството на засѣтъ квадратенъ хектаръ, се нарѣждатъ въ сѣщий рѣдъ, въ каквото и по стъпенята на урожая отъ хлѣбнитѣ храни (гледай страница 297).

Срѣдното производство на засѣтъ квадратенъ хектаръ, заедно съ относителното количество на засѣванитѣ земи; ни показва още, че голѣмото производство на квадратенъ километръ въ окръжитѣ Ломский, Вратчанский, Видинский и др. — слаби по стъпенята на урожая, и обратното въ окръжитѣ Шюменский, Пловдивский, Варненский и пр., т. е. съ голѣма стъпень на урожая, а малко производство на квадратенъ километръ, е вслѣствие на това, че въ първитѣ хранитѣ сѣ добити отъ несравнено по-голѣми засѣти пространства, отколкото въ вторитѣ. Най-голѣмо е, както виждаме отъ горната таблица, относителното количество на засѣванитѣ земи въ окръжитѣ Ломский — 6.2 декара за глава, Плѣвенский — 5.7 декара, Вратчанский — 5.4. Свищовский — 5.1. а най-малко — въ Шюменский — 2.6 декара на човѣкъ и Пловдивский — 2.8 декара.

Срѣдното относително количество на обработвающитѣ се въ Княжеството земи достига, спорѣдъ горната таблица, 7.5 декари на глава, а онова на засѣванитѣ съ газнитѣ зърнени храни — 4.4 декари. Сравнено едното съ другото се оказва, че 3.1 декари на глава оставатъ ежегодно за засѣвание съ индустриални растения (тютюнъ, анасонъ, сусамъ, рапица, ленъ и пр.), варива (оризъ, бобъ, картофи и др.), въ градини и бостани и въ *угаръ*¹⁾. Но като имаме прѣдъ видъ, че казанитѣ горѣ растения се

¹⁾ Угаръ наричатъ нашитѣ земеделци тия ниви, които тѣ оставятъ да прѣлѣжатъ по една година не засѣти. Такива ниви се прѣбораватъ два или три пжти прѣзъ годната.